

REDACȚIA

Arad, Str. Anloch (Adam)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2-50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înaintază.

ADMINISTRAȚIA
Arad, Str. Anloch (Adam)

INSERȚIUNILE:

pe 1 și 2 săptămâni: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

DUALISM IN „EX-LEX“.

(Ag.) Nu se poate ceva mai caracteristic și ilustrativ, pentru titlul mai sus, decât răspunsul-sfat ce l'a dat, după cum arată depeșa de ieri din Viena, ministrul-president de dincolo contele Thun în ședința comitetului executiv al maiorității, la toate urgențele și stăruințele cu care era năvălit, anume: el se marginii a recomanda tuturor, ca să se aștepte sfârșitul crizei în Ungaria.

Astfel dar' *ex-lex*-ul de di. colo, după marturia celui mai competent om, este condiționată prin *ex-lex*-ul de dincoace. Logic dar' este a afirma, că starea „afară din lege“ de la noi stă în strinsă legătură cu starea „afară din lege“ de dincolo, sau dacă voiti definiție mai pragmatică: cu dezvoltarea chestiunii naționale, la diferitele popoare din Austria.

Scăderea hegemoniei uneia din naționalitățile și limbile de dincolo, mai curând ori mai târziu trebuia să se destrângă, fie deocamdată și numai în sens politic-constitucional, fie în hegemoniei mai întinse pe care și-au dobândit și arăsară domnia în țările lor. Al călădării dualistice și al puțului dus în direcția a doua, tot țepăn, mai ales când veniturile puternice bat din toate părțile?

Cu atât mai reu pentru cei ce nu ved logica inexorabilă a evoluției de nelnlăturat.

Indemnați de suspomenitul sfat-răspuns al contelui Thun, să aducem o privire scurtă asupra fazei momentane a *ex-lex*-ului din Austria.

Pe când în sala cea mare a parlamentului decurge „obstrucția tehnică“, cum îi zic și acolo, după toate regulile codului ei special, — dacă s'ar afla deja scris, — pe atunci, în numeroasele încăperi laterale ale edificiului partidele majorității și ale minorității, atât fiecare în parte, cât și în tabere la olaltă întrunite, țin de vre-o zece zile sfaturi peste sfaturi, conferințe peste conferințe, câte odată de două ori pe zi, chibzuind câte 5—6 ore.

În comunicatele „oficioase“, ce fiecare grup în parte, ori ambele tabere publică despre rezultatele chibzuirilor, accentuând „stricta discrețiune“, lipsa de amănunte asupra vîrșului și deciziunilor luate e umblută prin expresiunile cele mai refilolote de „a sta neclintit“ pe lângă principiile și tactica actuală. Partidele majorității în primul rînd Cehii, în neleg și practică rostul acestor deciziuni și concluzuri, ca pe zi ce merge năușesc a stoarce de la contele Thun, compatriot al lor, una sau mai multe concesii, fie și numai d'aceșea „mai mici“: școli secundare nouă sau luarea în regia statului a acestora, pe care le întreținea până acum reuniunea lor de școli, numiri

în administrație și justiție, la posturi înalte atât în țara lor cât și în Viena; fie d'acelea „mai mari“, cum sunt: ordonanța de egală îndreptărire a limbei cehice în Silesia; decisiul supremei Curți judecătorești din Viena prin care confirmă puterea de lege a rescriptului împărătesc din 8 Apr. 1848, de care pomenisem mai zilele trecute, etc.

După Cehi se iau toate celelalte grupuri și partide, stăruind neobosite asupra împlinirii postulatelor lor cu mai mult ori mai puțin succes.

Contele Thun face cum poate și cât poate, spre a nu vedea reslățindu se ori desfăcându-se chiar majoritatea, de care are neapărată trebuința, pentru a-și împlini restul chemării sale — pactul economic — fie pe cale parlamentară, fie pe baza §. 14 a Constituției cisleitane. Și când „nu mai poate“ să capaciteze nici decum pe cei-ce își cer prețul pentru spriginul dat, recurge la sfatul: să așteptăm până se va sfîrși criza în Ungaria. Căci așa cere „dualismul în *ex-lex*“.

Cat privește opoziția, numai o parte a ei a hotărît și practică „obstrucția tehnică“, anume fracțiunile sau partidele german-progresist (și aceasta numai de frică să nu piardă în viitor mandatele în favorul radicalilor). Pe când celelalte trei grupuri opoziționale: marii proprietari liberali, creștini-socialii și libera grupare economică (Mauthner-gruppe), tus-trele naționale, împreună cu socialistii, oșândesc obstrucția, pe motiv că „feudalul“ Thun așteaptă cu dor a cărmul pe baza § 14.

Confirmarea acestei bănueli, pe lângă alte multe semne mai mult sau mai puțin doveditoare, este o corespondență din Viena, apărută în ziarul oficios de căpetenie polon, „Czas“, în care se pledează în mod foarte stăruitor asupra amănării parlamentului pe timp mai îndelungat, cu scop de a se rezolva definitiv chestiunea egalei îndreptățiri afară din parlament, ear' acesta apoi să aibă numai a ratifica înțelegerea între popoare.

Caracteristic pentru acest curent este și împregiurarea, că în restimp de două săptămâni au apărut două broșuri, cari se ocupă cu rezolvarea egalei îndreptățiri a limbilor în Austria: una de fostul ministru de culte cisleitan, Polonezul Madepski; alta avînd de autor pe fruntașul partidului german-poporal, deputatul Dr. Hochenburger. Ambii se apropie în vederile lor și ceea-ce este mai caracteristic, acest din urmă, deși aparținînd grupului „radical“ naționalist, nu mai pretinde ca limba germană să fie proclamată ca limbă de „stat“, ci numai ca limba „mijlocitoare“ (Vermittlungssprache).

Sigur însă nu e încă nimic, căci dualismul fiind în „*ex-lex*“, trebuințele momentane cer ca dincolo „să se aștepte cum se va sfîrși criza în Ungaria“.

Lupta comitatul Aradului se pare că se va continua încă și cu mai mare inverșunare. După cum sunteau informați, comisia de verificare vrea să nimicească aproape toate cele 52 mandate câștigate de Români Sențele, pe teoria hoțului de păgubaș: Romnii, cari abea puteau pătrunde în sala de vîre, căci pretutindeni întâlneau sulite geamarmcești. — ar fi făcut abuzuri, deși totipresidenții de alegeri au fost Unguri, ca neregularitățile le-au observat numai după ce candidații stăpînirii au suferit înfrăgere.

Fie încă și așa: a doua oră vor mîncea o bătaie mai zdravănă. Romnii de nimic nu se vor lăsa să fie intimidați în exercita rea drepturilor lor cetățenești și pe amicii lui Kriány îi vor și tracta după cum merită.

Germania-Jună.

(1830—1848)

Luft, Luft in den Massen!...
Gutzkow: Nero.

VI.

Amintind romantismul fantastic ca în esență fiind pericolos emancipării naționale, trebuie să mai amintim pe scurt un factor de altă ordine, care a avut o bună parte în creșterea acestui romantism.

literar în sistemele filosofice, pe atunci stăpînitoare.

Mai ales „Fichte și Schelling“ au răsunat în A doua supra-

Sistemul filosofic al lui Fichte se considera drept puntea de trecere de la clasicism la romantism. Fundamentul pe care Fichte și-a clădit sistemul sau idealist, este principiul „eu“-lui suveran. În teoriile lui asupra dreptului și a religiei proclamă eul absolut de singură directivă admisibilă. El îndeamnă la rehabilitarea spiritului religios decăzut. În „apelațiunea“ sa către public se întreabă: ce este bine? ce este adevăr? Răspunsurile la aceste întrebări sunt scopul sistemului meu filosofic. Susțin înainte de toate că există ceva absolut adevărat și absolut bun.

„Există doar' ceva neestirpabil în noi și asta este o voce, căvăm o datorință de împlinit. Prin această însușire a noastră ni se deschide o întregă lume nouă, ni-se dă o existență mai înaltă care nu stă în nici un raport de dependență față de natură, ci își are baza numai în noi înșine. Acea absolută eliberare de sub dependență o numesc fericire.

„Singurul neamăgitor mijloc ce duce la fericire ni l arată conștiința în împlinirea datoriei.

„Mi-se impune deci tot mai mult credința, că există o regulă și ordine fixă, după care necesarmente gîndirea pură și morală fericește. Este o esențială pretensiune a religiei, ca omul să se razine pe credință în aceasta ordine a lumii morale. Nutrește numai în tine însuși simțul datoriei și vei cunoaște pe Dumnezeu, te vei simți deja ca trăind viața večnică pe acest pămînt...“

Asemenea teorii de îndumnezeire a eului au dat armă binevenită în mâinile romanticilor și au provocat curentul extrem de subiectivist în poezie

Influență și mai multă asupra romantismului a avut Schelling (1775—1854). Contrar lui Fichte, care în sistemul său nu lăsase loc naturii, Schelling o restituie în cele mai latine drepturi, creînd „filosofia naturii“, „filosofia transcendențială“ și teoria spiritului universal prin opera lui „Ideen zu einer Philosophie der Natur“ și „Die

Weltseele“. Prin problema „natura e spiritul visibil și spiritul natura invisibil“ el constată identitatea absolută a spiritului și a naturii și delătură barierele dintre real și ideal. . . Cui i-au fost mai bine venite aceste principii, ca romanticilor, cari își găseau obiectele în acest dulceag amestec?

Pe lângă acestia doi încă un filosof a fost decisiv pentru poezia fantastică, — Friedrich Schleiermacher, prin contemplațiunile lui etice. Principiile acestuia de etică erau un protest energic în contra tendințelor de emancipare de sub influința religiei, tendințe moștenite încă din secolul trecut, ce se manifestau mai cu deosebire în Berlin, capitala culturii germane. Schleiermacher prezice „reînvierea religiunii“ și sub puterea cuvintelor lui începe a se desvolta un nou curent favorabil bisericii catolice. „Die Religion sollte wie eine Leise, gefällige Melodie das menschliche Leben umschweben, wie eine unbestimmte, aber wohlthuende Ahnung von einer Traumwelt, in der die Seele sich genügen könnte...“ este o teorie care pare de-adreptul o codificare a tendințelor romanticilor.

Acești trei deci, Fichte prin crearea subiectivismului, Schelling prin cultul naturii, ear' Schleiermacher prin producerea fanatismului religios indică cele trei direcții principale pe cari pășese scriitorii romantici.

Mulți socoteau și pe Hegeliani ca stînd în serviciul acestui curent literar. În favorul romantismului era comentată frasa făimoasă a lui Hegel: „Was vernünftig ist, das ist wirklich, und was wirklich ist, das ist vernünftig“. Era des citată frasa aceasta de către reacționari, cari o folosiau ca deviză la procedurile lor în contra reformatorilor. Börne l'a și numit pe Hegel „Der ungereimte Knecht“*, ear' Heine vorbind în memo-

rii sale, ca și cum Hegel ar fi fost un porc în tinerețe, exclamă: „Ich habe auch bei den Hegelianer die Schweine gehüet“.

Contrarul, ca hegelianismul, a avut o mare influență în cultura germană.

Germania Jună a luat, natural, poziție și în contra acestor sisteme filosofice.

Ilarie Chendi.

DIN ROMANIA

D-na Teodorini.

Reprezentăția de Vineri seara dela Teatrul Național a fost un triumf pentru prima noastră scenă. Putea-i să te crezi în unul din cele mai mari teatre din Europa, atât de perfect înscenată și executată a fost frumoasa operă a maestrului Verdi.

„Trovatore“ datează încă din prima perioadă de activitate a maestrului (e a 18-a operă a lui); totuși ca orchestrație, este deja întru cât-va superioară, de pildă, „Traviatei“; ast-fel se remarcă unele frumoase aluțiuni orchestrale, de câte ori vorbește Azucena, la cântecul „Stride la Vampa“ etc. De altminteri „Trovatore“ este tot atât de bogat în melodii cu toate compozițiile lui Verdi.

Am zis că executarea a fost desăvîrșită.

D-na Teodorini a dat aseară toată măsura talentului său mare. A fost pe rînd eroică și lirică, cu aceeași pricepere și perfectă stăpînire a vocii sale.

Să relevăm drăgălașul allegro (Di taie amor che dirsi mai può dalla parola) din Cavatina Leonorei, admirabilul perlet din primul final, și mai ales duetul (Leonora e Conte) din actul IV (Mira, di acerbe lagrime...) După izbucnirea splendidă (allegro brillante: Vivrà! Contende il giubilo...) sala a făcut marei artiste ovații frenetice; d-na Teodorini a primit, în aplauzele unanime ale sălei un superb coș cu flori, și a

*) Dr. G. Karpelles: Heine's Biografie. Pag. 56 și 57.

*) Börne, „Aus meinem Tagebuche, pag. 776 „Goethe ist der gereimte Knecht, wie Hegel der ungereimte“.

*) Dr. A. Schwogler: Geschichte der Philosophie, pag. 356.

fost rechenată de nenumărate ori. În adevăr se întrecuse pe sine: te uimea mlădie-reacei voci mai mult dramatice, și siguranța cu care a emis cascada de note.

D-na Teodorini a fost de minune secundată de simpaticul nostru bariton Deleanu, care pe zi ce merge își câștigă mai mult favoarea publicului. Să relevăm aria II, balen del suo sorriso cântată cu multă suavitate.

ORGANISAREA ÎN ÎNTELEGERE *)

Despre această idee atât de mare, — care la noi se pare că nu se va intrupa în curând, am scris mai adeseori, mi-am propus și aceea că nu voi mai ostentî in zadar, că doar' nu eu sunt chemat să restabilec pacea între aleșii națiunii române din Ungaria și Transilvania, înțeleg comitetul partidului național, deoarece ce eu sunt cel mai disparent pion al luptei pentru existență, la care s'a angajat națiunea română, și că ar fi mai consult să-mi văd de afacerile private, că divergențele de păreri ivite în sinul comitetului — și prin acesta în întreg partidului, sau mai bine zis în națiunea română, decât și ajung azi-măne în stadiul parlamentarismului maghiar, la o ceartă ordinară între frați cari au a-celeași aspirațiuni.

Ziarele maghiare însă zilnic persiflează această decadentă a noastră, și cu bucurie iau act despre toate destainirile, mai bine zis despre slăbiciunile noastre, și cu drept cuvânt: dacă curentul acesta morbid și infect ce ne-a cuprins va mai dăinui încă, ajungem la o stare pe care aș putea o intitula, fără muștrare: panama politică română, care titlu îl și merităm astăzi, gândindu-ne la mărirea ce ne făcusem eri cu „Replica“ și „Memorandumul“.

Zic, zările maghiare m'au îndemnat, ca mai odată să scriu câteva rânduri la adresa celor „aleși“, că doar' în oara a 11-a nu vor părăsi stindardul, pe care cu scumpătate l'au purtat ani și ani de-întindul.

Articolul acesta ne vine de la un zelos membru al partidului național român. Redacțiunea.

În monarhia noastră sît multe neamuri, dar' ostaș ca șromânul nu se află.

În armată oficerii româ stralucesc și acolo sunt podobațiațiunei române.

Este evident deci că matrial avem, mai bun și mai accesil, nici că se poate închipul.

Este acum întrebare, într-oc stagnază lupta noastră politică? cari poartă vina, comandanii sau trupele?

Fiecare român cu carte șe răspunsul, e de prisos să spun aceea că ori ce armată puternică de ai avea, și își lipsește Napoleon-cel-mare, ai perdut lupta.

Unde sunt Napoleonii națiunii române astăzi? se ceartă prin ziare, stau la pândă unii după alții, și strecură pe țintari, nu aceasta a fi însă chiemarea lor, fără precum l nelnțelegerile ivite n'au întreat obștea oare de e bine a se certa su ba, tot astfel să dea mâna unii c alții și nu ispitescă poporul care lăncezește în lupta politică și u din vina lui.

Unul azi și altul mâne își perde voia din trecut și străbunii nostri ziceau că „consuetudo est altera natura“ apoi nededați la o trândăie și vor trebui decenii până se veți putea mobilisa din nou, mai mult, încrederea în conducători slăbește zilnic, vîzînd noi că la unii și alții prevalează interesele private celor ale cauzei comune.

Abateri de la programul nostru național în această eră de pușaliciuri nu se pot face, probele au dovedit-o aceasta în de ajuns, nu rămîne alta decât consolidare în sens strîns și luptă cu puteri unite contra opresorilor, cari nu ne pot învinge cu tîria lor, decât cu desmembrarea no-

ștră și a ne lupta ca acum, de mult nu ni s'a imbiat, deoarece ce ei atît erau de mari și tari încât s'au socotit să zidească un turn babilonic.

„Pionul“.

Dela Brașov.

Un cor harnic. — Un profesor brav. — Mai multă interesare.

O zi de bucurie a fost seara de botez, dar numai pentru unii Brașoveni români. Și această veselie, cine ne-a făcut-o? Corul bisericesc gr. rom. din Brașovul Vechi; care de-abea de vre o 2 luni e înființat, la stăruințele vrednicului preot de-acolo Iosif Maximilian, venit de curînd în această parohie, anume: din 12. Iulie 1898 Anume dl preot înainte de toate a trebuit să caute un dirigent, observînd, că de mijloacele necesare de a remunera pe un dirigent nu dispunea. Și-a încercat norocul, rugînd pe Timotei Popovici, profesor de musică la gimnasiul rom. din loc, de a înființa și la el un cor bis.

Dl T. Popovici, care are în vedere progresare pe toate și n'osebești pe această cale, a poporului din care face parte, numai decât a și satisfăcut dorinței d-lui preot, începînd imediat cu prelegerile de cor, compus din vre-o 70 de persoane. În timpul acesta scurt, amintit mai sus, i a înstruat dl T. Popovici pe lângă liturgia, care-or cântat-o la sărbătorile crăciunului și-acum la botez în biserică, încă și mai multe cîntece naționale, încât or putut da și un concert, care le-a succes atît de bine. Punct la 8 oare se ridică cortina; ear' corul condus de dl T. Popovici cântă „Amin“, „Umule născut“ și „Sfânt“.

Nu știați ce să admiri în grabă, cîntecele bis., cîntate cu atîta precisitate și evlavie încât te simțea că ești în bis., ori frumosul și pictorescul costum românesc, în care erau frumoasele coriste îmbrăcate.

A urmat cîntecile „Bună Doamne luna n nor“ și „Foaie verde pup de crin“, cîntece bîntănești, compuse de însuși dl profesor T. Popovici pentru cor mixt și cîntate cu atîta farmec, încât publicul aplauda cu mare plăcere. Declamațiunea „Cine-i Nuhâm“, precum și piesa teatrală „Medicul fără voe“ încă au reușit peste așteptare. Cîte nu le poate face românul, numai voe să aibă, căci e înzestrat dela D-zeu cu toate. Petrecerea a fost foarte însuflețită și a durat până diminața la 6 oare.

Toată lauda merită dl T. Popovici, care n'a cruțat nici timp nici osteneală de-a face ceva cu românii nostri din Brașovul vechi. Multe, foarte multe, a făcut în această direcție dl. Popovici și totuși nu e destul, căci

e în al 3-lea an și încă nu e ales definitiv. Sau doară pentru că e elev de-a lui G. Musicescu și nu e a vr'unui nu știu cine de prin Germania, ca să introducă și la noi musica clasică a vreunui jidănaș; că vezi Doamne, în poporul nostru nu sunt lucruri cărora să le dai atențiunea cuvenită, precum o face dl T. Popovici, când subiectul la lucrările sale și-l ia din mijlocul poporului.

Ar fi bine deci, ca cei chemați să observe lucrurile aceste.

Un lucru, pe care cu regret nu-l pot trece cu vederea a nu-l aminti aci, anume: înzadar te nisui ai să cauți la petrecerea aceasta românească atît de bine reușită, încă și pe alte persoane onorabile, din Cetate și Schei, că n'ai aflat.

Afară de școlile noastre românești, cari erau reprezentate, pe alții n'ai putut să vezi.

Ar fi bine, ca pe viitor românii nostri din Brașov să arete un interes mai viu față de întreprinderile acestea, încurajînd apoi prin participarea lor pre întreprinzători. Multe lucruri folositoare putem face atunci, când cu toții sărim în a sprijini încercările de felul acest.

Privitorul.

Din Sânt-Ana.

Sânt-ana. 23/I.

Poporul îndurerat de soartea celor deținuți s'a liniștit puțin. E însă mare temere, că felul cum se face cercetarea să nu-l așeze din nou și să nu-l revolte în potriiva celor, care cu ori-ce preț vreau pe el să-l scoată vinovat, ear, pe solgăbireul Păris și pe gendarmi să-i presinte curați ca soarele.

Alaltăeri după amiazi și în noaptea ce a urmat s'au făcut noi dețineri de țerani și anume: 5 bărbați și multe femei înaintat reoștii tra deținerii. Recursul a fost refuzat. Toți cei 18 deținuți sunt în joc cu țigăii Zimmerman și prefăcut în țomnița.

Dețineri, după-cum arată șimnele, în curînd se vor face earăși. Martori până acum s'au prezentat vre-o 50 și de la fasiunile acestora atîrnă foarte mult libertatea sau întemnițarea celorlalți membri ai „Reuniunii țerânești“. Cercetarea o s'evîrșește judele de ins-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI“.

POVESTEA REGINEI BINEFĂCĂTOARE

DE CARMEN SYLVA.

A fost odată o regină bună la inimă. Ea jinduca să curme toate suferințele pe cari le vedea pe pămînt. Cu cât făcea însă mai mult bine, cu atît par'că nevoile sporeau. Mijloacele ei erau neindestulătoare ca să ajute pe cei săraci; cu vorbe nu putea mîntui de dureri pe cei ce jeleau și mâna ei nu putea vindeca toate boalele. Credea însă cu neputință că Dzeu să fi vrut o lume așa de plină de neajunsuri, și-și închipuia că dacă oamenii ar ști să se poarte, ar fi negreșit fericiți. Atunci se duse la biserică și înălță o rugăciune de a cărei putere și îndrăsneală nici nu-și putea da seama în aceea clipă. Se rugă ca și aceia cari, în nesocotința lor nu știu ce s'ar întembla, dacă li-s'ar împlini ruga.

— „Doamne, se rugă ea, de voiui întîlni în cale pe vre un nenorocit, fa ca numai privirea mea să-l mîntue de suferințe, chiar dacă ar fi să cadă asupra-mi tot nenorocul lui“.

Cu inima îndurerată eși din biserică, întrebîndu-se dacă Dzeu a ascultat-o. Dzeu pare une-ori a nu ne asculta ruga... Dar

chiar în ziua aceea înțelesese că ruga-i fu sese împlinită.

Întîlni, purtat într'un cărucior, un băiat care nici odată nu umblase. El cunoștea de multă vreme; dînsul iubea din tot sufletul pe regina cea bună. Ca todeauna, ea se apropiă de el, îl apucă de gîngășa mîna și, cu glas duios, îi vorbi de repede vindecare. Ochii băiatului se deschiseră tot mai mari, ear' regina simți că-i pîere din trup toată vlaga. De odată băiatul se ridică voios: „Par'că ași putea umbla!“ strigă el ca în vis; se sculă din culcușul său de chin și începu să umble, ca și cum n'ar fi fost nici odată olog. Regina urmări zîmbind chiotele copilului, se duse acasă, căzu la pat și zăcu multă vreme de damba. Nu vru să ia leacuri; zicea că Dumnezeu o va tămădui, cînd li va veni vremea. Așa se și întemplă.

De atunci ea tot luă asupra-și boale peste boale: orbi, asurzi, amuți și fu prinsă de friguri; dar' tot mai frumoasă, mai tinără și mai luminoasă eșea din aceste încercări. Nici odată nu se tînguia.

În curînd eși svon în lume de minunata ei putere de vindecare — deși dînsa nici odată nu vorbise despre asta — și oamenii începură să năvălească la regina și s'o chinuiau cu suferințele lor, fără să bănuiască ce jertfe se aducea. Se zicea, că regina era primejduită de toate molipsirile și nu voia să se ferească de ele, mai ales cînd era vorba de copii.

Tot așa cu sîrăcia. Știa să născocească multe spre a găsi altora de lucru; dar' ea de mult nu mai avea nimic și nu-și putea erta cea mai mică dorință, de oare-ce în totdeauna îi lipseau mijloacele. Cu tot ajutorul soțului ei iubitor — ajunsese ca Sf. Elisaveta: abia de mai avea o haină.

Numele ei era de mii de ori binecuvîntat. Lumea căta să se apropie de dînsa, s'o atingă, să-i prindă o privire; căci lumina ochilor ei mîngăia pe cine oglindeau. Păcej, care purcedea dela dînsa nimeni, nu-i putea sta împotrivă.

Mai greu de îndurat îi erau ceasurile în cari nu era înțeleasă, cînd potolise o zavistie și drept răsplătă trebui să auză chiar la vatra sa vorbe neplăcute. Uită o clipă că și aceasta era o parte din darul ei binefăcător, și plînze în taină. Dar' norii se împrăștiară și regina pricepu că și sufletește avea să ia asupra-și relele altora. De atunci răbdarea-i fu neclintită. Oamenii uită că se purtasera rău cu dînsa și-și închipuiră că necurmat au iubit-o, că n'au hilit-o nici odată. Ear' dînsa zîmbea, o privire din ochii ei le dăruise uitarea.

Într'o zi o femeie sîrmană o rugă: „Măria-ta, singurul meu băiat e pe moarte. Știu că ai burueni minunate cari vindecă, cînd nimic nu mai poate vindeca.“

Regina, fără a sta pe gînduri, se duse în pripă lângă patul în care horecîia a moarte tinărul. El deschise ochii împăinjenți și se mai uită odată la dînsa. Această singură

privire îi aștă din nou flacăra viței; răsuflarea i-se întoarse în piept; buzele, reci și vinete i se rumeniră și se desghetară, ear' muma recunoscătoare se aruncă la picioarele reginei, îmbrățișîndu-i gîunchii.

Întorcîndu se, de astă dată acasă regina nu se simți așa ostentă ca de obicei; dar' totuși se aștepta, ca o boală grea, poate chiar moartea, să o pîndească. Care nu-i fu spaima, cînd a doua zi văzu că singuru-i copil căzu greu bolnav, înaintînd cu pași repezi spre moarte!

„Doamne Dumnezeu!“ ofta ea. „Această jertfă n'o vei cere dela mine! Trece peste puterile mele!“ Zădarnică îi fu rugămintea. Zădarnice iscusitele îngrijiri! Chiar perduse farmecul. Copilul ei nu chise ochii, ci aiurea despre în de frumoși și despre flori, pînd. Înțepenit și galben, în brațele regina, doborîta, fără lacrimi, rădă fără puteri, simțea numai că ard. Din aceea clipă părea că darul ei s'ar pierdut.

Oamenii ziceau, că ar fi pierd rea în minunatele ei burueni. Vre de întunecime pentru sîrmana ei și își blestema fapta și ruga ei. Și vină, că din pricina ei a căzut în norocirele sale și asupra îndrăgît. Lumea îi părea așa de întunecată, că ar fi fost împresurată de o noapte fără primăvară, fără pom. frumoși, fără

truție din Arad, Nyiró Géza, ear' din partea gendarmilor Zangegiacom Marcel și încă un căpitan.

Capeteniile acestei reuniuni de des-naționalizare a Nemților din Banat, deputații Wutman și Blaskovich au fost eri la Sânt-Ana. Se interesează foarte mult de bieții Șvabi.

Măcelurile sevărșite au băgat groaza în toți locuitorii comunei.

Soția lui Teuber, despre care o fi-tuică ungurească din Arad a scris, că nici un păr nu i-s'a mișcat din cap, e în doaga morții.

Marți e tērg săptămānal aici și pe cei cu pene în pălărie i-au cuprins groaza, că se vor întēpla noi ciocniri. De ac ea și-au ascuțit baionetele. Poporul însă a fost mulcomit de cei doi deputați din fruntea „Bauern Verein”-ului.

Miliția, poporul începe a nu o mai suferi pe capul seu. Știe, că el va purta cheltuelile cu întreținerea ei. Bine ar fi când s'ar îndepărta de aici, căci e un spine în ochii oamenilor din Sânt-Ana.

Peste o lună, probabil că va fi dusă de aici.

Despre cele ce se vor mai întēpla, vă voi scrie.

— i. g. —

NOUȚAȚI

Arad, 24 Ianuarie n. 1899

O candidatură de deputat. „Gazeta Transilvaniei” publică o corespondență despre adunarea de candidare a protonotarului comitatens Dr. Pachomie Avramescu, în cer-

Revoluție în Ungaria. Se înțelege că noi nu știm nimic despre asta, dar „Epoca” în București, care știe toate, eată cum

Ce o să urmeze din această gravă situație, din această luptă teribilă între Coroană și opoziția ungurească aliată cu clerul și aristocrația ungurească? Nimeni nu

tec de pășeri, fără nimic în fine; nimic din toate ce altă dată înviorau sufletul ei. Ea, care nu cărtise nici odată, cât timp crezuse, că mântuise pe alții de suferințele lor, găsi astă dată cerul fără îndurare și nu mai avea tăria, de a se bucura de fericirea celorlalte munc, cruțată de groaznica suferință.

După ce îndelungă vreme rătăcise în noaptea îndoalei, ea adormi în sfârșit. De odată i-se păru, că ușa se deschise, că dragu-i copil intră, strălucitor și fericit, că se așeză pe marginea patului, că îi ridică de pe piept povara durerii și îi dădu bucuria că un suflet ce răspândi miros de micșunele. Apoi el zise cu vocea-i duioasă: „Mamă, nu plânge! Tu m'ai făcut atât de fericit, cum n'ași fi fost pe pământ, cu toată iubirea ta aprinsă! Oare nu mi-ai deschis tu cerul? Mi-a fost dat să mă întorc acolo, fără dureri și fără păcate, mulțumită jertfei tale, oh, mamă! Nu plânge! Sunt pururea cu tine! Ai făptuit, în evlavia ta, o greșeală, crezând că ai putea să alini toate suferințele lumii și ai fost silită să o ispășești, doborâtă la pământ. Lumea este așa cum o vrea Dumnezeu: o ocnă, un cuptor, o topitoare, o trecere foarte scurtă de la o viață la alta, mai mult sau mai puțin înălțată, după cum am învățat pe pământ. Răbdare, mamă! Ceasul mântuirii tale sună; ear' eu sunt pururea lângă tine, cu lumina și puterea mea! Tu poți încă mângăia, pentru

poate ști. Mulți însă, prevăd izbucnirea unei revoluții ungurești pentru recucerirea independenței desăvârșite a Ungariei.

Va să zică Zichy Nandor și toți prelații catolici se aliază cu Kossuth, ca să facă revoluție.

Bată-te, să te bată, Cașolțene!

Succesul unei artiste române. Ziarele din Italia vorbesc cu mult entuziasm despre o nouă cântăreață română, d-ra Maria Herescu, care a debutat cu un mare succes la teatrul din Ivrea, în opera „Polito”. Dra Herescu a plecat din România acum trei ani și în intervalul acesta a făcut studii strălucite la conservatorul din Milano.

Infiorirea comerțului României. Consulul austro ungar din Smyrna a făcut ministrului de externe din Viena un raport în care arată că spiritul românesc face o mare concurență atât spiritului de proveniență austro ungară, cât și chiar celui de proveniență rusească. Consulul încheie raportul său zicînd, că dacă producțiunea României ar fi mai mare țările exportatoare de spirit ar avea în regatul român un concurent primejdios.

Jidani de bună speranță. Invățacul meseriaș Jacob Steiner a rănit așeară cu stiletul pe elevul de a doua cl. civilă, Winkler. Perciunatul invățacel a fugit, spre mai marea supărare a poliției aradane. Cei doi „voinici” se luaseră adică la ceartă și cum cu vorba nu puteau decide, a hotărît — arma.

Manifestațiuni de artă — maghiară. O trupă de „artiști” maghiari s'a așezat lăstun pe capul bieților oameni din comuna Dereceica din Bihor. Fiindcă „arta” n'a prea fost gustată, prin urmare nici remunerată, trupa ungurească s'a apucat de alte resurse de câștig și anume de negoțului cu fete. Au și furat pe fisa proprietarului Kovács Imre și au adus-o la Glogovaț, de unde ni se scrie, ca întreagă trupa teatrală a fost deținută. Așteptăm acum, ca Păzmandy să propună guvernului ridicarea subvențiunii de stat pentru această trupă.

Nenorocire cu biciletul. Un infumurat biciclist, de origine ovrău, a călcat ieri pe o bicicletă, de origine ovrău, la strada Ilie Cioplița a început a plânge, iar biciclistul a fugit și numai unui visitiu i-a reușit a l prinde și să l ducă la poliție.

Neerolog. Inserăm cu deosebită părere de rău următorul anunț despre moartea unui Român brav, a cărui moarte lasă jale adâncă în familia fruntașului Popovici din Hațeg:

Jalmicii: Alexandrina Popovici cu fi Georgică și Elena, Bucur și Susana Popovici. Iuliu și Elena Popovici, Septimia Danilescu, Corneliu și Victoria Popovici, Virgiliu Po-

că crezi într'o viață viitoare, pentru că știi bine, că ea ne așteaptă pe toți! Mecarte nu este! Ci numai o renaștere și oh! mamă, dacă ai ști cât de frumoasă e, ai aștepta-o cu o nespusă bucurie și n'ai mai suspina! Sărăcia, boala, nedreptatea și lupta, trebuie să fie! Aceste toate folosesc numai să ne curățim sufletul, să ne ajutăm între noi și să ne miluim. Eată de ce sunt fericiți aceia, cari ajută pe cei ce suferă, din toate puterile, jefindu-se și dăruind tot ce au de dat; dar' să schimbăm pământul într'un raiu, nu se poate și nici nu trebuie; căci pământul este un loc de muncă, numit de oameni: „iad sau purgator!”

Regina se deșteaptă și de atunci liniștea reîntră în sufletul ei. Ea putu să mângăie, să aducă bucurie dar' să vindece. . . . nu! Ea nu mai avea nici o dorință; trăia tihnită și fericită, răspândind pacea în jurul ei.

Sinaia, 30 Oct. 1898.

Din ale clipelor plăceri. . .

Nu te întinde pe cât n'ai, Ci te întinde pe cât ai.

Ant. Pan.

Eram la o petrecere mai mulți prieteni. Sărbam ziua unuia dintre noi. Intre pahare,

popici, Valeriu Popovici, Octavian și Maria Pop cu fiul, Oto și Elena Popovici, cu fi, Ersilia Popovici, Maria Bolonaș, Parase și Elena Vasilescu cu fi au profunda durere de a anunța cruda pierdere a neuitatului lor soț, tată, fiu, frate cumnat, unchiu și ginere Emilian Popovici, Inginer Șef de secție C. F. R. Incetat din viață la 8 (20) Ianuarie în etate de 39 ani după o scurtă, dar' grea suferință, împărțășit fiind cu sfînte taine.

Inmormântarea s'a făcut la 10/21 Ian.

CRISA.

Szell la Viena. — O voce autorizată.

S'a întâmplat o mică surprindere în aceste din urmă două zile. Sâmbăta seara plecase deodată, fără veste, la Viena Szell Kálmán, care era considerat de „mântuitor al constituției.”

Călătoria sa era pentru toți o surprindere, astfel, că dădu naștere la o miie și una de combinații în cluburi și în ziare. Despre călătoria lui atâta se știe până acum că a fost primit, Dumineca înainte de amiază, în audiență de către Monarhul, și că a făcut vizită contelui Goluchovski.

Cea mai interesantă întrebare în noianul combinațiilor era și este fără îndoială că: cu știrea și la îndemnul cui se duse Szell la Viena? Chemat fiind ori trimis? Cu știrea lui Bánffy, ori fără? Opoziționalele bine înțelese, comentau în rolul lor, că e la mijloc vr'o intrigă în contra lui Bánffy; foile guvernamentale apărute Luni pe la amiază nu dau deslușiri în această privință; cele apărute seara încă nu spun hotărît ele în se se că cum s'a întâmplat; ci, în lipsa prielor informațiuni, reproduc din „Neues Wiener Tagblatt” cea următoare:

„Sâmbăta trecută, Szell a rugat pe Bánffy, de a-i exopera o audiență la M. Sa pe Duminecă. Această audiență s'a și întēplat în adevăr ieri înainte de amiază, prin intervenția lui Bánffy. Szell a stat o oară într-o încă la Monarh și a referat în mod amănunțit asupra situației politice din Ungaria.”

Astăzi dar' unele cercuri și toi vieneze știu mai bine ce se petrece în cele mai taince culise din Budapesta, de cât ciclele și zărele de aci.

A doua supănată oară Germania-Jună s'a stă călătorie a fost și ea așa de ne așteptată și așa de perfect tănuită până în ultimul moment — scrie însuși „P. Lloyd” — încât în clubul liberal cei de față nici pe departe nu bănuiau, că ministrul-president ar avea o așa intenție, deși rămasese până la 8 1/2 în club. Luni, înainte de amiază, Bánffy fu primit în audiență. Și earăși „N. W. Tagblatt”

vorbă multă, și glume, ne trecea bine vremea. Ajunseserăm deja la o oră destul de înaintată, când, drace-mi-te, unul dintre noi găsește de cuvîntă să țină un toast pentru jubilent. Se ridică încet de pe scaun, și începe:

— Nu sunt orator, dar' voi să vorbesc . . .

— Nu sunt cismar, dar' vreau să-ți fac o pereche de ghete, — în șoptește la ureche vecinul meu.

Am isbucnit într'un rîs homeric, tărînd în alai pe toți tovarășii, și oratorul a amuțit.

Sunt plăcute astfel de scene, când țile reamintești, și chiar și „oratorul” ocașional face astăzi chef pe socoteala potrivelii vorbelor de atunci.

Era o petrecere, era între prieteni, pe lângă masă, și ori cât de mari prostii s'ar fi comis cu acea ocașune, nimărui nu-i cauza nici un rău, nici în present, nici în viitor.

Cu totul alta este situația, când un om pășește „serios” în publicitate, și mai cu seamă își ia un rol de conducător!

Cu oarecare surprindere am aflat și eu în vremuri că fratele Ilieja ajuns conducătorul, astăzi „directorul”, „Tribunei”. Și n'am putut să nu exclam cu poetul:

„Te-ai înălțat așa de sus,
„Iubitul meu amic,
„In cât să nu te miri, că pari
„De jos atât de mic.

știe mai multe să spună de cât „P. Lloyd” anume:

„Decisiunea, privitor la crisa ce atât de multă vreme dăinuște, este pe punctul de a fi luată. Disolvarea parlamentului ungar însă (acest „însă” aici e cu totulul de tot semnificativ R., Tr. P.”) nu se va întēpla încă în acest moment”.

„Dacă nu se va ajunge la un compromis cu partidele opoziționale, guvernul are de gînd la ori ce cas a încheia sesiunea actuală și a deschide una nouă, pentru a asigura alegerea unui nou presidiu. Și apoi va întreprinde o încercare serioasă spre a asigura mersul normal al trebilor parlamentare.

„Numai dacă toate încercările s'ar sfîrși fără rezultat, guvernul ar păși la disolvarea parlamentului; dar' o astfel de măsură n'ar fi luată înainte de luna lui Martie”.

Să fie tot numai o simplă amenințare?

Posta Redacției. Dlui Magdu, M. Radna. Dacă vei avea sinceritatea și curajul să scrii celor dela „Tribuna” și causele pentru care te-ai expatriat și ai ajuns în București protejial și amicul lui Cașolțanu, ear' timp de 10 ani nu ai îndrăznit să te întorci în patrie deși erai curentat, atunci poate că am reflecta la scrisesele D-Tale. Credem însă că în cazul acesta „Tribuna” ar regreta până și ea că ți a găzduit prosa. I. Bl. Lăncrăm. Răspunsul e trimiterea foi.

ULTIME ȘTIRI

Situația.

Viena, 23 Ianuarie.

Szell și astăzi a fost primit în audiență de către Monarh.

Pe timpul petrecerii sale el a avut convorbiri cu Goluchovski, Kállay, Thun și cu ambasadorul german, contele Eulenburg.

Toate zărele îl consideră pe Szell ca viitorul ministru — president.

Monarhul a mai ascultat în aceste din urmă două zile pe contel Goluchovski, Kállay, și pe ministrul a lătere Emanuel Szechenyi.

Se așteaptă în curînd, totdeauna înainte de a face o declarație în privința a acor

Budapesta, 24 Ianuarie.

Bánffy și cu Szell s'au întēlazi dimineată din Viena. Se creștea acum la sigur că acest din va fi însărcinat cu compuneritorului cabinet.

Mi-am adus aminte atunci de părăndrea cu prietenii, și m'am gîndit: „Ial lui — Nu e cap, — dar vai și de j ca să ce o să facă!”

Nu este însă cel dintâi el — perfect, — care vrea să facă cisme, v S'a găsit sacul cu petec li trebuie „moșului” un Unchiașului.

Ș acum: „Cântă cocoșule, „Sezi pe lauri me și cântecul cocoșului e urii moșului s'au vestejit. Altă menire avea și bieșezze tote acest pământ; și poate era azi un popă cinstit, nu un politician inconștient.

Dar' iertare, prea m'am avîntat cu epitetete!

Ce sunt însă eu de vină, dacă am avut privilegiul să citesc astăzi „Tribuna” și „Epoca”?

Se contractează multe obiceiuri rele, mai ales din — simpatie.

Eu avînd simpatie pentru „directorul” — capul gol și pe din afară, și pe din era făo prietenească recomandație i aș fa după Lasă politica Dăiene și pune m „i cadelniță.

Nu te întinde pe cât n'ai! . . .

Editor: Aurel Popovici-Parre Redactor responsabil Ioan Răssu Șir.

Bibliografie.

Gramatica română pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. *Sintaxa*. Arad, 1898. Editura autorului. Prețul: 60 cr. v. a. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului“.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

La tipogr. „Tribuna Poporului“

să execute tot soiul de

Cărți de vizită

Tiparul cel mai variat și mai frumos.

Prețurile mai mici ca ori și unde.

Călinarul Minervei

Cel mai valoros și mai frumos calendar din câte au apărut până acum în limba rom.

Intreg cuprinsul e original.

Cele mai minunate ilustrațiuni ce au ieșit din atelier tip. românesc.

Multe din ele reprezintă localități și porturi din Ungaria și Transilvania.

Călinarul acesta apărut în tipografia Minerva din București e atât de bogat în cuprins atât de frumos în cât ar fi o pagubă pentru profeții, învățătorii, notarii, avocații, medicii și toți inteligenții români, dacă nu s'ar cumpăra acest călinar pe 1899.

Prețul 90 cr. trimis franco.

Se poate cumpăra dela Administrațiunea „Trib. Poporului“.

63151k. sz.
898.

274 1—

Arverési hirdetménykivonat.

Az aradi kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy „Victoria“ takarékos és hitelintézet aradi végrehajtónak, Faur Gavrilla kurticsi lakos, végrehajtást szenvedő elleni, 3000 frt tökekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék területén lévő Kurtics községben fekvő a kurticsi 127 sz. tjkvben, A. I. 7—12 s. sz. a foglalt ingatlanokra, az árverést 1663 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok, az 1899 évi február hó 25 ik napján dél e. 9 órakor Kurtics község házála megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. §-ba jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Aradon 1898 évi október hó 21 napján.

Az aradi kir. tszék mint telekkönyvi hatóság.

Rubicsok
kir. tszéki bíró

A apărut!!

și se află de vânzare la administr. „Tribuna Poporului“.

Lupta pentru drept

de Dr. Rudolf Ihering traducere de Teodor V. Păcățian
cu prețul de 1 fl. exemplarul plus porto postal.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Se primesc comande pentru următoarele lucruri:

Circulare și prețuri-curente
NOTE
Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci
PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.